

מאיר שנוולד

לזכר סמי"ד מאיר שנוולד הי"ד
ולזכר סגן הראל שרם הי"ד

נופי גן עדן

נופי גן עדן

שירים

סמ"ר מאיר שנוולד הי"ד

בהוצאת ישיבת ההסדר מאיר הראל מודיעין

כל הזכויות שמורות למשפחת שנוולד

ניתן להעתיק ולצלם את התוכן המילולי (לא כולל תמונות)
על פי הצורך – אם מיועד ללימוד, ולא לשם מטרת מסחריות

מודיעין אייר תשע"ב – אפריל 2012

עריכה: ר' משה שנוולד ואברי שנוולד; הקלדת השירים המנוקדים:
אחימאיר שנוולד; עיצוב השער: אברי שנוולד

הוצאה לאור: ישיבת ההסדר "מאיר הראל" מודיעין.

רח' עמק בית שאן 53 מודיעין תד: 354

טל': 08/9719935, פקס: 08/9719938

דוא"ל: yeshivatmeirharel@gmail.com אתרנו באינטרנט: <http://meirharel.org>

פ ת ח ד ב ר

"וכבוד עשו לו במותו" – מלמד שהשיבו ישיבה על קברו"
[בבא קמא דף טז/ב]

"תניא רשב"ג אומר: אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הם
הם זכרונם" [ירושלמי שקלים ב' א']

סמ"ר מאיר שנוולד הי"ד נולד בחנוכה ביום כ"ט בכסלו תשל"ה
(13/12/74) בעיר צפת, להוריו ר' משה ונחמה שנוולד. נפל בכפר דרום ת"ו
ב-ט' ניסן תשנ"ה (9/4/95) בעת שרותו כלוחם בגבעתי, במסגרת ישיבות
ההסדר, מישיבת ההסדר קרית שמונה.

השירים שלפנינו נכתבו ע"י הקדוש מאיר שנוולד הי"ד בין שנת השבע
עשרה לשנת העשרים ואחת לחייו. עובדת קיומם של השירים היה כמוס
מאתנו, רובם נמצאו כתובים בפנקסו ופזורים בין רשימותיו, לאחר נפילתו
הי"ד. נראה שכתב אותם לעצמו, כהוצאה מן הכח את הפועל של הגיגי
נפשו.

למקרא השירים אחזתנו תדהמה. יותר משהיתה בהם שירת חייו - לעצמו,
היתה בהם קינתו מותו - על עצמו.

השירים מהוים **צוהר לנפש צעירה** ומתגבשת של בן תורה, בעלת מודעות
עצמית מפותחת אך גם **פתוחה** לאינספור כיוונים.

לאישיות בעלת עושר עצמי **שקורנת** ומעניקה לסביבתה.

מבעד **לצוהר קורנת** עוצמה של חיפוש ותהיה, של **ערגה** לקרבת אלקים
וקנין תורתו, של **כמיהה** למשמעות ו"למה שמעבר".

של **בקשת האמת** הצרופה ואי **השלמה** עם העוול, של **תמימות ובקורת** על
המעוות הקטנוני והשטחי, מתוך **אמונה** שניתן וצריך לתקן.

כמה **רגישות** למתרחש סביב, לקרוב ולרחוק, **רגישות** ליחיד ורגישות
למאורעות הכלל, **רגישות** לעולמו של הבורא, לחי ולדומם, לצליל ולצבע.

כמה **עוצמה** של **הזדהות** נפש צעירה - עם כאבו של האדם מישראל ועם אדמת ארץ ישראל. **עוצמה** של **לוחם מצטיין** בחטיבת גבעתי, אידיאליסט, הממלא את משימותיו מתוך **אמונה**, **בדבקות**, **בעוצמה** ובחספוס הנדרש, ועם כל זה **עיניו ונפשו פתוחים להתבוננות** סביב, בנוף, בטבע, בדומם, בחי ובנוף האנושי. **עוצמה** של מנהיגות, שנבחנת בעשייה, בשעות קשות, ומשכילה לפתוח את הלב, לכל.

הספר יצא **כספר שירה** לכל דבר, ובאמצעותו יפגש הקורא עם הדמות המיוחדת ועם עוצמת הביטוי הנדירה.

השארנו את השירים כבמקור, לא שינינו ולא השמטנו גם את אלה שבטרם בשלות, כדי לא לפגום בביטוי השלם של שירת הדמות על כל צדדיה.

יש לראות ספר שירים זה כחלק ממכלול שירת חייו הקצרים ויצירתו שבכתב, שצריכים לצאת לאור עולם:

של דברי תורתו - בתלמוד הלכה תנ"ך ואמונה, משלו ומשל רבותיו.

של יצירותיו המוסיקאליות - ככנר קלאסי וכ"כליזמר".

של עשרות מערכי הפעילות - שהכין לחניכיו ב"בני עקיבא".

של מכתביו הרבים - המלאים מהגיגי ליבו ומרוחב אופקיו ותורתו.

בקיץ תשס"ה במלאת עשר שנים לנפילתו הוקמה ישיבת ההסדר "מאיר הראל" במודיעין, לזכרו ולזכר סגן הראל שרם הי"ד.

"חבל על דאבדין"

ת . נ . צ . ב . ה

ישר כח לאבי המשפחה ר' משה שנוולד ולאברי שנוולד על עריכת הספר, ולאברי שנוולד על עיצוב הכריכה, ישר כח מיוחד לאחימאיר שנוולד על ההקלדה המנוקדת של השירים. וישר כח להנהלת ישיבת ההסדר על ההפקה.

משפחת שנוולד

נופי גן עדן
מאיר שנוולד
שירים

תוכן עניינים:
נופי בית המדרש:
ריחוף:
לו:
פלאות לילה:
טיול:
נופי ארץ הצבי:
נופי גן עדן:
לכל מאן דבעי:
ושוב נוסעים באוטובוס:
חופש:
חברה מצוינת:
חברה סטיגמטית:
ישבתי נוגה:
אקסטזה התעמולתית:
כמיהתי לציון:
שמחת פורים:
הזקן:
עצים כרותים שוכבים:
זית:
אוטובוס אחרון לקרית שמונה:
תל אביב:
במשעול:
ללכת אל עצמי:
בהירות:
הגדר בברטעה:
צבי:
נופי הכומתה הפגולה:
כלב:
שקיעה מדברית:
זריחה במטולה
לכה דודי:
תרח"ט:
נופי "מעבר יבק":
מחשבות ליום הזכרון:
דורון שורשן:
רשמי מסע:
אחרי פטירה:
ללא שם:
בית הלל:
צפירה:
המכתב:
ביאורים ומקורות:

15.1.1992

ריחוף

א. אי שם בְּעֵנָנִים
מְרַחֵף אֲנִי עֵמֶק בְּעֵבִים
רְקִיעַ,
שְׂבִיעִי
זוֹ הַר
מַעַל הַטְּבָעִיּוֹת הָאֵנוֹ שִׁית
אי פֶּה בַּחֲמֹר.
ב. מִתְקַשֵּׁר אֲנִי לְסוֹדוֹת
לְפָנִימִיּוֹת הַגְּבוּהָה שֶׁל הַחַיִּים
לְעֵמֶק,
לְלֹא
שְׂמִיחַ
לְלֹא מְרַחֵב, לְאִינְסוֹף הָאֲמִיתִי
בְּדֶרֶךְ לְמִשְׁכְּלוֹת הָאֱלֹקִית.
ג. בּוֹהֶה בְּאוֹרוֹת הַקְּדוּשָׁה
בְּמַעֲמָקֶיהָ הַנְּרַחֲבִים שֶׁל תּוֹרַת הַיָּמִים
תּוֹרַת¹,
חַיִּים
חֲמֻדָּתֵנוּ
וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם²
לְעַבְדָּהּ וּלְשִׂמְרָהּ.
ד. בְּסֵלֶם בֵּית אֵל
שָׂרְאִשׁוֹ מוֹגִיעַ עַד הַשָּׁמַיִם
שָׁלֵב,
אַחֲרֵי
שָׁלֵב
בְּמַעְלוֹת הַתּוֹרָה וְחֲמֻדוֹת
בְּשֵׁפֶלֶם מִצָּב אֲרֻצָּה.

קרית שמונה, י"א באלול תשנ"ב

9.9.92

לו

לו יְכַלְתִּי לְהַגִּיעַ לַשָּׁמַיִם
לְאַחֵז בְּכַתְרֵי אוֹתֵינוּ ת
לְדַרְשׁ עַל כָּל קוֹץ וְיִתּוֹר
כְּרַבִּי עֲקִיבָא בְּשַׁעֲתוֹ
מֵה שְׁפָרָה עָלַי נַפְשִׁי,
וּמֵה הִיָּתָה עוֹלָצַת רוּחִי
רְזִי תוֹרָה וּפְנִימִיּוֹתֶיהָ הָיוּ נִגְלִים לִי
וְכָל עוֹף הָיָה נִשְׁרָף מִתּוֹרָתִי
כְּמוֹ יוֹנָתָן בֶּן עֲזִיָּאל בְּתַרְגּוּמוֹ
אִיזוֹ רוּחַ וְהִתְפַּעֲמוֹת נֶפֶשׁ
וְרַעֲיוֹנוֹת נִשְׁגָּבִים וְעִלְאִיִּים
כָּאֵן בְּגִלְגַּל הַקָּדוֹשׁ
יַחַד עִם הָאָרִי וְהָאָרִי
קְשׁוּרִים בְּקַרְקַע נִשְׁמָתִי
וְיִסוּד תּוֹרָתִי
לוֹ?

(בתוך נבכי ים התלמוד)

בְּתוֹךְ נְבֵכֵי יַם הַתְּלִמוּד
מוֹלֵךְ אֲנִי כְּשׁוֹחָה בְּזֶרֶם
(תַּנְּאִים, אֲמוֹרָאִים, סְבוֹרָאִים
גְּאוּנִים, רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים)
לֹא מְשׁוּט קָשָׁה לְשֹׁרֵד
(רֵשׁ"י נוֹתֵן עֵזֶר)
אוֹלָם רַבְּנוּ תָם וְרַבְּנוּ יִצְחָק
(מְקָשִׁים וּמְעִירִים)
וְאַתָּה מְרַגֵּישׁ נְבוֹךְ וּמְבַלְבֵּל
וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ מְנוּחַ
וְאַחַר כֵּן מְעִיֵן הַנֶּךָ בְּרַמְבַּ"ם וּבְרֵאָב"ד
וְחָשׁוּב לָךְ שְׁהַרְמַב"ם יִנְצַח
אוֹלָם הַרֵאָב"ד גָּבַר בְּקִשְׁיוֹ תִּיּוֹ
וְאַתָּה נִשְׁאָר בְּ"צָרִיךְ עֵיוֹן".

קרית שמונה, ליל ו' במרחשוון תשנ"ג

1.11.92

פלאות לילה

לִילָה בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ
יּוֹשֵׁב אֲנִי וּבֹהֶה בֵּין דְּפֵי הַגְּמָרָא
וְשֵׁנִי פִתִּי עֵדִים שָׂרְאוּ
וְשֵׁנִי פִתִּים שָׁקְבְלוּ וְקָרְעוּ¹
וְאֲנִי קָרוֹעַ בְּמַחְשָׁבוֹתַי
וּמְקַבֵּל עַל עֲצָמַי שׁוֹב וְשׁוֹב
לְלִמּוּד טוֹב יוֹתֵר לְהִבָּא
אֲכַל בְּלִילָה תְּבֵא
יּוֹשֵׁב אֲנִי עִם עֲצָמַי
וְהֵאֱזוּתִיּוֹת מְרַחֲפוֹת מוֹלִי
וּמְזַכֵּירוֹת לִי צִיּוֹר קִבְלִי עַל בְּרִיאַת הָעוֹלָם
וְעַל אֱזוּתִיּוֹת אֱלֹהֵי בֵּית
שְׁבִינִין אֲנִי קָיָם
וְחוֹשֵׁב עַל תּוֹרַת חַיִּים
וְעַל חַיֵּי עוֹלָם שְׁנֵטַע בְּתוֹכֵנוּ
וְאֵיִה אֱלֹזְקֵי נְטִיעָתִי
וּמַה פְּרִי בְּעוֹלָמִי
וּמַתִּי תִּתְּפֹךְ הַתּוֹרָה לְתוֹרָתִי
וְכָל זֶה סָפוֹן בֵּין דְּפֵי הַגְּמָרָא
וְאֲבִי וְרַבָּא וְרַבִּינָא וְרַב אֲשֵׁי
וְכֻלָּם וְכַמוֹכָן בְּנֵי רַב פְּפָא
וְאֲנִי מְקַטֵּן מְקַטֵּן מְקַטֵּן בְּעוֹלָמִי
וּמְקַטֵּם....

¹ סוגיא במס' גיטין דף ס"ג.

טיוֹל

הַרְצוֹן,
הַרְצוֹן מוֹשֵׁף אוֹתִי.
לְטִיֵּל לְבָלַע,
אֲנִי מוֹכֵן בְּלִי,
לְבָלַע לְטָרֶף,
אֲנִי רוֹצֵה לְרֵאוֹת.
לְדַעַת לְהִשְׁבִּיל,
בְּלִי אֶזֶן וְאַפְרָכֶסֶת.
אֲנִי מוֹכֵן עִם הַמִּימָיָה
כְּמוֹ טִיּוֹל אֶרֶץ לִיהוּדִיָּה,
עִם מְשַׁקְפֵת וְתַנְ"ךְ.
וּכְשֶׁתְּוִיֹת הָעוֹלָם
מִתְנַשְׁמוֹת לְמוֹלִי.
בְּחֶסֶר
בְּחֶסֶר הָאֲפָשָׁרוֹת
לְהַקִּיף הַכֹּל
וְאֲנִי מְטִיֵּל
בְּאוֹצַר הַסְּפָרִים וּבְבֵית הַמְּדַרְשׁ
וּמְטִיֵּל בְּאַמֶּת
וְרוֹצֵה וְלֹא יָכוֹל.

הערה מן המחבר :

השיר הזה נכתב בערך בתקופת
"פלאות לילה". באותו זמן לא היה
לי חברותא בערב והשירים מנעו
ממני את המשבר הממשמש ובא
ולשמחתי לא בא .

נופי ארץ הצבי

2/1/93

חסד

אלהי אבי אברהם

אלהי יצחק

אלהי ישראל

אלהי אבותינו

אלהינו

אלהינו

אלהינו יישר

אלהינו יישר

אלהינו יישר

אלהינו יישר

אלהינו

אלהינו יישר

אלהינו יישר

אלהינו יישר

קרית שמונה, י"א כסליו תשנ"ד

25.11.93

נופי גן עדן

ממעמקי גן עדן

בלב היער

ואת עירם ועריה

(באבלה מעץ הדעת)

קולו קורא לך

איכה?

בידעו היכן אתה!

רק אתה, היודע אתה

מהי פנימיותך?

הנפוצו מעינותיך?

(נהר פרת, חדקל, פישון, גיחון)

היצרת בעולמך ובעולמנו?

איכה?

למה תישב באדישותך?

(האפינית לך!)

למה תעמד ותביט ורק תקבל?

למה לא תנוע קדימה

ותרוה פני אדמה?

(ואד(והד) יעלה מן הארץ)

איכה?

לכל מאן דבעי

זה פּנָקס!!!
אי לָךְ וּבְהִתְאַם לְזֹאת
אין לְקַשְׁקַשׁ שְׁטִיּוֹת (כְּמוֹ
אֵלֶּה)
אין לְתֵלֵשׁ דְּפִים
אין לְהוֹסִיף הָעֲרוֹת בֵּינֵינוּ
אין לְשַׁפֵּד קָפָה עַל הַדְּפִים
אין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְצָרְכֵי מִסְחָר
וּבְטַח שֶׁלֹּא לְהַבֹּת בּוֹ כְּשֶׁאֵין
צָרְךְ.

נרשם בדף הראשון של פנקס, בו
רשומים שירים אחדים ועוד..

תשנ"א

וְשׁוֹב נוֹסְעִים בְּאוֹטוֹבוֹם
תִּשַׁע יָשׁ אַרְבַּע
תְּפִילַת הַדָּרֵךְ וּבְרוּם סְפָרִינְגֶסְטִין
נְשַׁמְעִים בְּעַרְבוּכָה
גְּבֻרָתָנִים וּסְתָם עֶמֶד עוֹמְדִים
בְּמַעֲבָרִים
וְאִישָׁה עִם שְׂקִית מִיָּלָם
מְדַבֶּרֶת בְּאַנְגְּלִית
יְשׁוּב אַחַר יְשׁוּב הַר
אַחַר הַר
מִי בְּפָנִים וּמִי בְּסֶפֶר
מִי יָשָׁן וּמִי עָר.

21.6.91

חופש

חֹפֶשׁ, תְּבִיטָה, שׁוֹב בְּאוֹתוֹ מִסְּלוּל...
נְדוּשׁ, נִכְתָּשׁ, אוֹטוֹבוֹם דְּהוּי
יְהוּדִים וַיְהוּדִיּוֹת מְמֹנָג.
אֵין אֲבָנִים שְׁקֵט וְאַזְרָחוֹת,
אַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל
תְּבִיטָה אֶל הַדְּרוֹר
אֶל הָעֵבוּדָה אֶל הָאוֹר.

24.6.91

חברה מצוינת

לא כְּתוּב בְּשׁוּם מְקוֹם כִּי חֲבֵרָה זֶה אֶסֶף שָׁל מְסַפְּרִים
אֲבָל בְּהַחֲלֵט בֵּן כְּתוּב שְׁחֲבֵרָה זֶה אֲנָשִׁים.
אֵינִי יוֹדֵעַ עַל מֵה זֶה וְזֶה לְמֵה
אֲבָל הַחֲבֵרָה הַיִּשְׂרָאֵלִית מְצָאָה לְעֶצְמָהּ שָׂאֵם אִישׁ חֲבֵרָה אֶתָּה
חֲבֵרַת מְסַפְּרִים רַכֵּשׁ לָךְ
תְּעוּדַת בְּגָרוּת צִיּוֹן שְׁלִישׁ וְגַם שָׁנָה
בְּקִיצוֹר רַק בְּךָ מְצִינִי אֶתָּה
לֹא מְשַׁנָּה אֵיזָה אִישׁ טוֹב וּמְצַלַּח אֶתָּה
אֲבָל פְּלֵה לְלֹא תְּעוּדַת בְּגָרוּת
אֵיזוֹ אֶמָּא תִּשְׁמַע לָךְ
וְאֵם הַחֲתָן אֵינּוּ אֵיזָה צִיּוֹן
מִינִימוֹם לְפָחוֹת
אֲזִי אֵיךְ תִּהְיֶה הַמְּסַבֵּנָה שְׁלִי
עוֹד וְעוֹד וְעוֹד
אֲזִי תוֹאִילוֹ לְפָחוֹת לְשָׁנוֹת
תְּהַגְדִּירוֹת וְחֲבֵרַת מְצִינִים
תִּהְיֶה קֶצֶת מְפָרְנָנֶת.

23.10.91

חברה סטיגמטית

סְטִיגְמָה –
סְטִיגְמָה זֶה דְּבַר מְאֹד חָשׁוּב בְּהַעֲרַכְתּוֹ שֶׁל אָדָם
שָׁחֹר – לְבָן
אֵין בֵּינֵינוּ אוֹ שְׂאֵתָה אֵין אוֹ שְׂאֵתָה אָאוּט
מִי הַסְּלֶבְרִיטִים
מִי בִיקֵר בְּפֶאָב זֶה אוֹ אַחֵר
בְּרוּר לְלֹא סֶפֶק זֶה תְּצַפּוּנִי, וְזֶה פֶּאָב לְדֵרוּמִים
בְּדִיסקוּמְק
הַסְטִיגְמָה חוּגְנָת
הַרוּסִי יִרְקוּד עִם צְבָרָה
עוֹלָה – וְתִיק
בְּאוּטוּבוּס תִּזְהַר יָא וְכוּלִי' וְאֵלֹו הָעוֹלָה עוֹנָה לוֹ בְּרוּסִית נְמֶרְצֶת
הַסְטִיגְמָה חוּגְנָת
פְּרִיפְרִיָה וְטוּר מְלֶכָא
כֶּד וְלֹא אַחֲרָת
– סְטִיגְמָה.

יִשְׁבְּתִי נוֹגָה/לְאוֹר חֶמֶה שׁוֹקֵעַת
בְּתַחֲנָה לְאֵ-ל חַי/בְּדַמְמָה רוֹגֵעַת
הָעוֹלָם מִסְּכִיב הַיּוֹמָם/לְכִלִּי לְדַעַת
קוֹל בְּנוֹרֵי יַבִּיעַ/אֶתְּבֶה הַיּוֹמֵעַת

אֵל אֶרֶץ חֶפְזִין/בְּמַטּוֹם רַק לְגַעַת
אֶלֶיךָ ה' קָרָאתִי/וְתַנַּע הַמַּסַּעַת
בְּרַחֲוֹבוֹת תְּרַתִּי/לְמַצֵּא אֶת אֲשֶׁר אֶתְּבֶתִי
וּמִשִּׁיר לְשִׁיר/מְצֵאתִי אֶרֶץ אֶתְּבֶתִי.

אֶקְסָטְזָה הַתְּעַמְלוּתִית
(פְּלֶחֶן שְׂרִירִים וּמִתַּח/
קְפִיצִים וּכְפִפוֹת)
אֶחָזָה בְּחִדְרֵי
שִׁיחָה מְקֻרֵית וְשִׁיר עֲבָרֵי
קוֹטֵעַ אֶת הָאֵוִירָה
הַמְתוּחָה גַם כִּי
(לְהִרְשִׁים אֶת הַחֲבֵרָה
וְאֶת הַחֲבֵרָה מִהַבֵּית)
וּכְשֶׁהֲשָׁעוּן צִלְצֵל אַחַת
אֲזֵי הֵם הִלְכוּ לִישׁוֹן.

10.1.92

"מניין לומדים שאשה נקנית בכסף קיחה - קיחה משדה עפרון"
גמ' קידושין ב.

הקשר בין ארץ ישראל לעם ישראל
כמו הקשר בין איש לאשתו.

בְּמִיּוֹתַי לְצִוּוֹן בְּכַמִּיּוֹתַי אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ
בְּגוֹף אֶחָד
בְּשְׁנֵי חֲצָאִים
בְּגוֹף שְׂדֵבֶק בְּקֶשֶׁר מִגְּנָטִי מִצֶּפֶן
כָּל חֶלֶק
כָּל אֶבֶר
אֶבֶר מִגּוֹפֵי הַדָּוָה
בְּצֶפֶן גְּנָטִי
בְּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי
אֶרְצִי-אִשְׁתִּי מְקַדְּשֶׁת לִי
בְּקֶשֶׁר קֹדֶשׁ
בְּקֶשֶׁר דָּם
"עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ...
וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ".

שמחת פורים

(שנה לסיום מלחמת המפרץ)

מִשְׁנַכְנַם אֶדָר וְאוּלֵי גַם הַשָּׁנִי
בְּאוֹת הַתְּהוֹמוֹת
וְגַם הַמִּסְכּוֹת
רַעֲשָׁנִים וּמִסְכּוֹת אֲבִ"כ הָיוּ לְדָבָר שֶׁבְּשִׁגְרָה
טִילֵי סְקָאד
וְסִדָּאם חוּסִין
הָמֵן מוֹדְרָנִי שְׁנִפְסָה לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֵּוּ וּלְאַבֵּד
טַף וְנָשִׁים
בְּשִׁשָּׁה שְׁבוּעוֹת
מְגִילַת אֶסְתֵּר נְכַרְכְּהָ סְבִיב גּוֹפֶת אֶלְחָנָן
בְּסִיּוֹם הַמְּלַחְמָה
כְּשֶׁנֶּעְמְדוּ לְהַקְהֵל
וּלְעֹמֵד כְּנֶגֶד שׁוֹנְאֵיהֶם אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים
בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל
בּוֹ קָם הָעָם הַיְהוּדִי
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת וְעֵטוֹת זָהָב גְּדוּלָּה
וְתַכְרִיךְ בּוּץ
וְהָעִיר צָהֲלָה וְשִׂמְחָה.

הזקן

הוא נראה כפוף כרב שנותיו
את כל חיותיו ודאי איננו זוכר
רק בעדינות אצילית הניח תפלו.

פאותיו המסלסלות וזקנו
(שודאי ראו ימים טו בים מאלה)
הסתו בבו ונעו לקצב תפלתו
רק ברעד, בפרוץ לאותו קלו יז עשן.

רבנו תם! התעורר לפתע הזקן
ומיד (באטיות מפרזת אך בבטחה)
ירדו תפלו של רש"י
רק בצער, על ימים שלא ישובו עוד.

מיהי אותה אהובה שהניח?
מדוע קולה לא נשמע?
רק אהבתו לבוראו שאותו לא עזב עדין עולה השמימה.

צפת, כ"ה אייר תשנ"ב

(28.5.92)

"ברית ניחוח ארצה אתכם בהוציא
אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן
הארצות אשר נפוצותם בם ונקדשתי
בכם לעיני הגויים".
יחזקאל כ' 41

עצים כרותים שוכבים²

א. עצים כרותים שוכבים באפס מעשה
הם נפלו בשלג / שלא כמו באושויץ
מהם לא יסיקו קטרים.

ב. טבעת אחר טבעת ינסרו לחתיכות
בהם ילדים ישתובבו / קלגם נאצי
ודאי לא ישיג עוד זהב /

ג. זקנים שיפושו על גבי ספסליו
לא יזכרו לודאי לילולת עשנים
בשכבם על דרגש מפרעש. צפופים /

ד. מעלים קרבנות בעצי המזבח
של כבשני מאידנק ואירופה /
ויושבים בגזעים כרותים ללא ראשים בלונדון או אנטוורפן.

ה. חכמת תיהודי הגו' לה ומעשיו
דו' מים לאילן שענפו קט וכן שרשיו³
רוח קלילה ושלג יחפלו חשבו נו' תיה.

ו. ענפי הזהב במנו' רה האדמה /
אש הלהב אש העירה⁴
לא יעירו ולא יעוררו את האתבה עד שתחפץ⁵.

² בניגוד לפיוט בר יוחאי עצי שיטים עומדים מאת הרב שמעון לביא.

³ עפ"י אבות פרק ג' משנה י"ז.

⁴ מתוך השיר "אחים בעירה שריפה".

קצרין, י"ט בתמוז תשנ"ב
(20.7.92)

"ועתה מוקשים; סרבים וסלונים"

"מוקשים הנהרו!"
שָׁלַט דְּהוּי בְּצָהָב מְזַעְזַע
וְעָלְיוּ מְשַׁלֵּשׁ
גְּדֵרוֹת תֵּיל, שְׁלֵפָנִים שְׁעִירִים שְׁכָנוּ בָהֶם
וְעַתָּה מוֹקְשִׁים
סָרְבִים וְסִלּוֹנִים
מִקְסָמֵי שׂוֹא וְחִלּוּמוֹת הַכָּל
מִתְנַפְּצִים אֶל הַסְּלָעִים
שָׁלוֹם אוֹטוֹפֵי מִתְרַפֵּק
אֶל מוֹל מוֹקְשִׁים
סָרְבִים וְסִלּוֹנִים
סְלָעֵי אֶפֶל וְתִשְׁחָרֵת
עֲדוֹת אֶלְמָת
וְשִׁלְדֵי בְרָזֶל מְבַהֲקִים בְּאֶדְמַת
חִילִים מֵעַל מוֹקְשִׁים
סָרְבִים וְסִלּוֹנִים.

⁵ כתובות דף קי"ב על הפסוק בשה"ש פרק ג', 5.

קרית שמונה,ז' באלול תשנ"ב

5.9.92

זית

שִׁכְבְּתִי עַל מִשְׁכְּבִי וְהִבְטַחְתִּי מֵעֵלָה

צְבָעִים:

תָּכַל

יָרַק כְּהָה

יָרַק כְּהִיר

צָהַב

חֹם

מְדִירָגוֹת:

שָׁמַיִם

אֲרָנִים

זֵיתִים

קוֹצִים

אֲדָמָה

צְבָעֵי יָסוּד בְּסִפְקִיטָה אֱלֵקִית (פָּחַל, אָדָם, צָהַב)
בְּנִקְדַת הַחֲבוּר בֵּין שָׁמַיִם וְאָרֶץ (עַל-סֵגֶל וְתַת-אָדָם)

בְּתוֹךְ זֵית

זֵית שָׁמֶן לְמֵאֹר וְלִמְשָׁחָה

אֲרֶץ זֵית בְּהַ שְׁתוּלִים אָנֹכִי לְעוֹלָמִי עַד

מְדִירָגוֹת

שָׁמַיִם

אֲרָנִים

זֵיתִים

קוֹצִים

אֲדָמָה

צְבָעִים

תָּכַל

יָרַק כְּהָה

יָרַק כְּהִיר

צָהַב

חֹם

בְּנִקְדַת הַקְּשׁוּר, אֲרֶץ וְשָׁמַיִם.

קרית שמונה, כ"ו אלול תשנ"ב
(24.9.92)

אוטובוס אחרון לקרית שמונה

אוטובוס אחרון לקרית שמונה
אפלוגית
שיחה מקרית
(חיל אחד או שנים נתקעים בתיק)
עלמה צעירה בקולי קולות
צוחה במעין רוסיית
נערה חשופת ברכים
בצד יחפן גלוח ראש
עולים לאוטובוס
דוחפים
"מחר יהיה יום חדש" (אומר הנחג)
וברדיו שרים שירי ערבית
שחום עור ואינדיאני בחלום הנערה
בביעות תוקפת את שכנה
ואני שעון על ספרי והוגה בתורה
מגרש זבוב מפריען
ויורד כמו כלם בתחנה המרכזית
כי שם זה נגמר.

תל אביב, ט' בחשוון תשנ"ג

5.11.92

תל אביב

תל-אביב עיר בלי הפסקה
כל הזמן בתנועה
אורותיה ורמוזיה קורצים כל הזמן
למי? למכונת מימין
הקטנוע עיף מטרטורים ורק לפני שלש שנים מלאו לו תשעים
ואדם נודד ממועדון אחד למשנהו
בעיר שבה איש לרגע לא מפסיק לבלות
והיא הוללת ופוכחת
ולמי אכפת אם בעצם הלילה הנצחי לא ישאר רק ספר
רק שסקאד לא יפל
ויגמר את החגיגה ואם פן אילת או טבריה מחכה
וכך תל-אביב
ללא מחיבות ובלי שמין אידיאולוגיה וגם לא ערכים
מתחילה את הוללותה
בשעכשיו, בערב, שבע ושלישים.

הערת המחבר:

בזמן האחרון תל אביב אצלי
עיר מעבר מירושלים לקרית
שמונה.

במשעול

לִלְכֶת
אֵל יַעֲבֹר עֵתִיד לֹא נֹדַע, טוֹב
אֵל הַפְתָּעוֹת וּמְכַשׁוֹלִים
לִלְכֶת
לֹא בִי בְלֵם הוֹלְכִים
לֹא בִי צְרִיכִים, אֵלָּא פְּשׁוּט מְכַרְחִים
לִלְכֶת
בְּדִי לֹא לְעַמֵּד בַּמְּקוֹם
אֵלָּא לִלְכֶת אֵל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹקִים
לִלְכֶת
בְּכַח הָאֱמוּנָה שֶׁל הוֹלֵךְ לְעַקְדָּה
בַּמְּקוֹם וְשֵׁם בְּגוֹלָה
לִלְכֶת
מֵעֵבֶר לְזִמּוֹן וְלַמְּקוֹם
אֵל נְצַח "לֶךְ לֶךְ" לֶךְ לְטוֹבָתְךָ שֶׁם אֵינְךָ
לִלְכֶת
בְּגִדְיִי פְתִיל תְּכֵלֶת וְלָבָן
מוֹל אָדָם אֲרֻנְמָנִי עֵז, שׁוֹתֶה
לִלְכֶת שׁוֹב
בְּשׁוֹר וּפֶר
בְּקוֹלוֹ שֶׁל שׁוֹפָר אֵל הָהָר.

21.1.93

לָלַכְתָּ אֶל עֲצָמַי
אֶל מְהוּתִי
לְחַפֵּשׂ מִשְׁמְעוֹת
לְתוֹר אַחַר הַזְדַּמְנִיּוֹת
לְבָטוּי
לִיצוֹר
לְתֵת חֲרוֹת לְמַחְשְׁבוֹתִי
לְאַפְקִים נְעֻלָּמִים
מֵעֵבֶר לְעַרְפְּלֵי הַבְּקָר
עַת הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת
בְּנִשְׁמָתִי
אֶל מוֹל שַׁחַר מִפְצִיעַ
בְּחֶשֶׁךְ הָרוֹחַנִי
לְהָאִיר אֹרִי
לְהַפְיץ תּוֹרָתִי.

קרית שמונה, ד' שבט תשנ"ג

26.1.93

בהירות

שמש

עננה אין בה.

ארן ירושלמי מותל ברוח

בלניות סגלגלות בשחור עלי.

בליל תחרש.

פחי אשפה חלודים

וטלפון מצלצל אין עונה.

רק הכל בה בנאלי

בה תמים בה בקהיר

ציוץ שרקרקים ובלבולים

חומת אבן/

של סגירות של חסר

חסר רציונליות

מפלים שזצפים

והכל רוגע/ רק רושע.

7.2.93

הגדר בברטעה

(בעקבות פרק 3 בנוכחים נפקדים)

כפִּיָּה מִמְעָרֵב
וְדָגַל אֲשֶׁר מִמְזֶרְחָה
בְּמִלְכֻדַּת שְׁלֹטוֹנִית
בְּאוֹרֵגְנִיזִים חֵי
בְּרִקְמָה אַחַת
בְּדִילֻמָּה הַפְּלִסְטִינִית
בֵּין שְׁלֹטוֹן הַחֵק
לְשֹׁטוֹן הַפְּחָד וְהַרְצָח
בְּמָקוֹם
שָׁבוּ עִם אֶחָד
הַתְּפִצֵּל לְשָׁנִים
הָאֶחָד דּוֹבֵר עֲרֵבִית
וּמִהָעֵבֶר הַשְּׁנִי דּוֹבֵר עֵבֶרִית, מִמְעָרֵבִית
וּשְׁנֵיהֶם חֵיִים בְּפָחַד מִתְמִיד
זֶה מִזֶּה
זֶה מִכְּדוֹרָיו, וְזֶה מִמָּסִיו לְכְּדוֹרָיו
תַּחַת שְׁלֹטוֹן אֶחָד
וּבְמִשְׁפָּחָה אַחַת
מִפְּרִידָה גְּדֵר
בְּלֵב נַחַל אֲכֹזֵב.

קרית שמונה י"א באייר תשנ"ג

2.5.93

צבי

וְהִכַּל מִתְמוּטָט
וְנִרְאָה שְׁאִין פְּתָרוֹן
וְהַצְבִּי, שְׁנִרְאָה מֵעַל הַצּוּק
נֹחֵת וּמִתְפָּרֵק אֵיבָרִים אֵיבָרִים
וְהוֹאֲדִי מָלֵא בְדָם
וְהַשְּׁנִי מִלְבִּין
וְכֻלָּם שְׂמֵחִים
רַק לְצָבִי כּוֹאֵב
וְעֵתָה הוּא מִתְכַּפֵּה בְדָם הַנּוֹפְלִים
וְרַגְבִי עֶפֶר שֶׁל הַמּוֹלְדֵת בּוֹכִים
וְנִמְכָּרִים לְאוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם
וְהָאֶרֶץ שׁוֹבֶתֶת
וְגַם שְׁאִין כָּל כּוֹזֵן
בְּלֵב הַוּוֹאֲדִי
מִבִּיטִים לְמַעְלָה
וּמֵאֵי שָׁם צוֹמַח צְבִי... .

נופי הכומתה הסגולה

כ"ב שבט התשנ"ד

3.2.94

כלב

בְּדַרְכֵי לְחֵבְרוֹן
לְעֵצָה עֲמֻקָּה שֶׁל עוֹלָם
מִפִּיּו שֶׁל שְׁלִיחַ אֱלֹקִים
מִבְּרַכְתּוֹ
(דִּרְדֵּךְ בּוֹכְבִי
עֲלֵתָה קֶרְנִי
עֲלֵץ לִיבִי בְּקֶרְבִי)
הוֹלֵךְ אֲנִי לְבִקֵּר
אֶת אָבִא סְבֵא
אֶת יַעֲקֹב
אוֹלָם בְּדִרְדֵּךְ קָבַר אֶת סִבְתָּא רַחֵל
אֶת יִצְחָק
שֶׁנֶּעֱקָד וְנֶעֱקַר אַרְבָּעִים שָׁנָה
אֶת אַבְרָהָם הָעִבְרִי
(כָּל הָעוֹלָם מֵעֵבֶר אֶחָד וְאַבְרָהָם מֵהָעִבֵּר הָאַחֵר)
שֶׁבְגִיל שֶׁלֹּשׁ הַכִּיר אֶת מִי שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם
הֶאֱעֵמַד בְּפָרִיז?
הִיִּצְיָאוּ דְבֵית הָאָרֶץ רָעָה וְאֲנִי עָפָם
יְהִי! הוֹשִׁיעֵנִי מֵעֲצַת מְרַגְלִים?

ליד רמת חובב

24.4.94

שקיעה מדברית

אֲשָׁלִים
לִימֵן יִבֶּשׁ
אִשָּׁה בְּדוֹאֵית וַיִּלְדָּה
אוֹסָפִים אֶת עֵדֵר הָעֵזִים
עוֹד מְעַט לִילָה
שִׁיר רוֹעִים אַחֲרוֹן
כַּפּוֹר גְּבוּרָה מִפִּי זֶקֶן הַשֶּׁבֶט
וְהַשֶּׁקֶט אֶל מוֹל הַמְּדוּרָה
יִצְטַבֵּעַ בְּצֶהָב הַחֶם אֶרְגָּמָן תַּחּוֹל
וְאוֹד אַחֲרוֹן יִצִּית שֶׁקֶט
יִבְשֶׁר לִילָה
שְׁקִיעַת יוֹם.

זריחה במטולה

הַמְזֻרָחַ מֵאִיר מוֹל הָרִי לְכַנּוֹן
נְצַנּוּצִים אֲחֵרוֹנִים שֶׁל יָרַח סוֹף חֹדֶשׁ
לְאוֹרוֹת הַגֶּדֶר
הַגְּנָנִים מִשְׁתַּנָּנִים
וְאֲנִי מִשְׁתַּנֶּה בְּהִתְאַם
הַכָּחַל וְשֶׁהֶפֶךְ לְתֹכֵל בְּהֵחַ מְזֻפִּיר לִי
שְׁעוֹד מְעֵט נִרְאֶה בְּדוֹר זֶהוּב מֵאִיר
הַתֹּכֵל הַכֶּהֱהוּ, שֶׁהֶפֶךְ לְתֹכֵל בְּהִיר
מְצִינֵן אוֹפְטִימִיּוֹת לְקִרְאָת בְּקָר מְזַהִיר
שִׁירֵי הָרֶדִיּוֹ, שְׁמֵת־נְנָנִים בְּעִמּוּדָה
מוֹסִיפִים קְדָרוֹת וְעֶצֶב
אוֹלָם יוֹם חֹדֶשׁ עָלָה
וְהַבְּקָר יַעִיר אֶת כְּלָנוּ בְּרָקִיעַ
בְּהִיר.

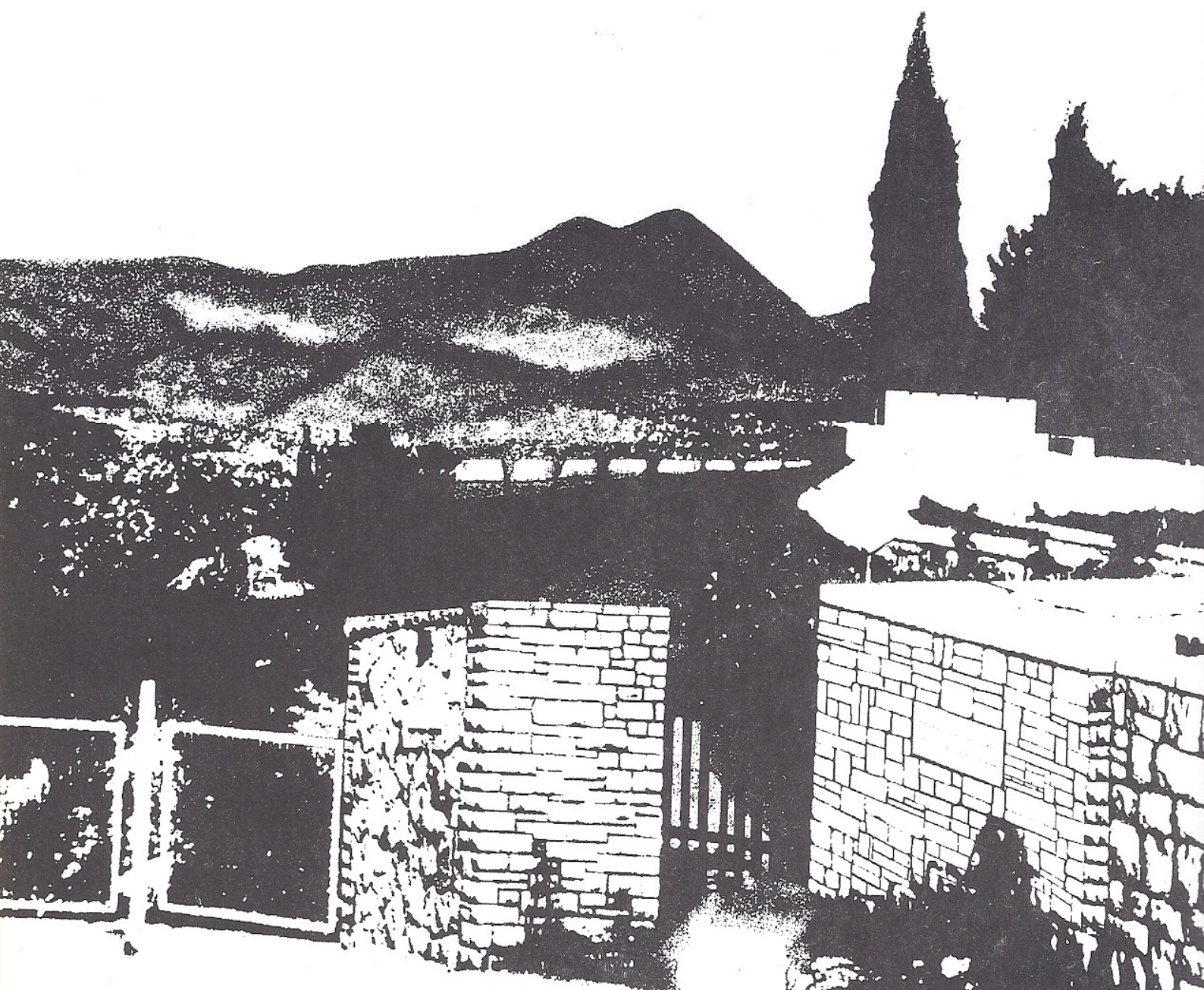
לְכָה דוֹדֵי לְקִרְאָת כְּלָה
בְּסַפְאָרֵי
עַל גְּדֵר הַגְּבוּל בְּוַאדֵי הָעִיר עֲזָה
בְּשֵׁאפוֹד וְשִׁכְפָ"ץ וְגַם קִסְדָּה
בְּשֵׁמ.ק. 77 פְּתוּחַ
וְאַתָּה דְרוּדָה וְנִכּוֹן לְמִסְתַּנֵּן
לְאוֹיֵב שְׂמֻמּוֹל
וְאַיִנְךָ מְדַלֵּק נֵרוֹת
וְאַיִנְךָ מְקַדֵּשׁ כִּי אִם עַל הַחֲלָה
וּבְשִׁקְטָה מְמַלְמֵל
בּוֹ אֵי כְלָה בּוֹ אֵי כְלָה.

תרח"ט

וְרֹד, צָהָב, לְבָנִים, יָרֵק
בְּתוֹךְ בֵּזוּ' מִדְּבָרֵי
שֶׁקָּט וּפְסוּטוֹ רָלִי
הִתְנַשְּׁמוֹת הָאִיִּדִילִיָּה
(וְכִתְתוּ חֲרָבוֹתָם לְאַתִּים וְחֲנִיתוֹ תִּיהֶם לְמִזְמֵרוֹת)
בְּשָׂרָק מְסַפֵּר מְכוֹנֵי לְבָנוֹת קְטָנוֹת נוֹסְעוֹת
בְּצִיר אֲבִיחִיל
וּבְשִׁכְבִּי בְּעִמְדַת תְּצַפִּית
מִתְקַבְּצִים אֵינְסְפוֹר מְפִלְצוֹת בְּרִזָּל
שְׁאוֹן הַמְּנוֹעִים
וְשִׁרְשְׁרוֹת פְּלָדָה
שְׁלֻשָּׁנִים הָיוּ סְמָלָם שֶׁל אֲהָרֹן וְהַמְּכוֹנֹת
מְסַפְרוֹת אֶת הָאֵמֶת
שִׁרְשְׁרוֹת הַפְּלָדָה חוֹסְמוֹת אֶת כְּבִישַׁת הָרֶשׁ
(הִירְקָה וְרִדָּה לְבָנָה צְהָבָה)
וְהַמְּצִיאוֹת טוֹ פַּחַת עַל פְּנֵי הַמְּתַבּוֹנֵן
וְעוֹד שִׁרְשְׁרוֹת וְעוֹד כְּלִים שֶׁל בְּרִזָּל
עַד שֶׁהַעֵמֶק הִירְקָה הוֹפֵךְ לְעֵכוֹר
לְנִקְדַת כְּנוֹם לְמִלְחָמָה הַבְּאָה
וְהַמְּרַכְבוֹת שֶׁל אָדָם וּפְלָדָה
רוֹמֶסֶת אֶת הַרְגַּע הַשֶּׁקֶט וְהַשְּׁלֹחַ
וְהוֹפֵכֶת אֶת הַמְּדַבֵּר לְסִמָּל לְשִׁמְמָה.

נופי "מעבר יבק"

יום הזכרון תשנ"ב

6.5.92

מחשבות ליום הזכרון

אני לא מוכן לסבל שבצפירה
יש כאלה שעומדים ויש כאלה שלא.
אני לא מוכן לסבל שבבתי הקברות
אין כאלה שמתים באהלה של תורה.
אני לא מוכן לסבל שבפוניבוז, מיר וחרון
אין חדרי זכרון כמו בבית אלפא, ניר דוד ואילון.
אני לא מוכן לסבל שבצבא ההגנה לישראל
אין מספיק חיילים שומרי מצוות ומטבח פשר זה ספור.
אני לא מוכן לסבל שבאותם קיבוצים בצפון (או בדרום)
אין מספיק הפרות עם דת משה ויהדות.
אני לא מוכן לסבל שבאותה פנסת
אין מקום למי שלא חושב כמוני (ובאותה הזדמנות
תסתלק יא- פרזיט יא- שחורי).
אולי באמת (שואלים לודאי אלה שנפלו) הגיע הזמן אחרי 44 שנה
לשלוש אמותי פנימי ועכשו.

מוצ"ש 4.1.92

לזכרו של דורון שורשן
איש כפר דרום שנרצח
בצומת דיר אל בלח
ביום רביעי הקודם

דורון שורשן

כפר דרום ההיסטורי רית שנפלה
בשרשרות הצבא המצרי פאכה
את פאב השכול
אדמת דיר אל בלח פאכה
בשבוע זה את דורון ארץ ישראל.

דורון שורשן בעל תשובה
מאנשי ישוב חבל עזה
ששב לארץ ששב לתורתו
נפל קרבן נוסף למען האידיאל הנשגב
של טוב למות בעד ארצנו.

ארשיה העמקים של ארצנו
הודעזעה בארץ עמנו
כבת זוגנו של העם עם התורה
שורשן ששרשיו בחבל ארץ נפלא זה
טבע תחת המצבה בצל התמרים.

יריחו, 15.3.92

רשמי מסע

אין יותר כפא חרוך
גם לא פרדם
רק נשמה ומצליבים צהבים
אין עד הגל ואין מצבה
רק זכרון
ועדר כבשים שמכרסמים
ביד רועים לצד מחנה פליטים
זכרון מטעה ממריד
לדרמה תבלתי נפסקת של החיים
עת אמא שלשה ילדים
וחיל
נוסעים בשקט וכבטחה לכאורה
בדרך לגן העדן
אל הר המזרית.

לאחר פטירת מורי איגור גרודן
אחרי פטירה (שם זמני)

לא הִלַּכְתִּי לְבֵית הָאֵבֶל
גַּם אֶפֶר וְשָׁק לֹא הִצַּעַתִּי לְרַבִּים
כְּאָבִי פָרִץ
תְּחֻמֵי הָעֲצָמִיּוֹת לֹא עָמְדוּ בִּי
מִתּוֹךְ הָאֵינְדִּיבִידוּאִים יָצָא בְּכִי
מִסֶּד הָאֵבֶל נִפְרָץ וְכָל כְּאָבִי
אֵבֶל נוֹזְלִי שְׁעֵינִי מוֹרְדֵת
וּמִתּוֹךְ הַשָּׁבֶר פָּרַצְתִּי וַיֵּצְאֵנִי
קְדָמָה וַיָּפֶה וַיִּצְפּוּנָה וַיַּגְבֶּה מֵעֵלָה מִטָּה
כְּנִעְנוּעֵי לֹלֶב אֵבֶל כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר
הַשְּׁלֵט אֲצִלִּי בַחֲדָר "גַּם שְׂאִין כָּל
כּוּזָבִים תִּבְטֵן לְמַעַלָּה.

ללא שם

וְהָרִימוּן נֶזְרֵק
וְאֵתוּ הָאֲשֻׁלִּיזוֹת
וְעַל תְּהִדֵּק לְחֻצוֹ
וּכְבֹּר מְאַחֵר
(אֵת הַכְּדוּר אִי אֶפְשָׁר לְעַצֹּר)
וְהוּא נָפֵל שָׁדוּד
וְעַל תְּקַבֵּר יִכְתְּבוּ
סִמָּל פְּלוֹנִי אֶלְמוֹנִי
בֶּן תִּשְׁעַ עֶשְׂרֵה
נָפֵל עַל מְלוֹי תִּפְקִידוֹ
וְיֹסִיפוּ פָּרַח
וְיַעֲטֹרוּ בְּשִׁיר
וְנַעֲרְתוּ
בְּדַמַּע תְּאֵמֵר
"כְּפֹה יָפֹה כְּפֹה עֵדִין"
וְהָאֵם
לֹא תִנְחַם עַל בְּנָהּ
כִּי אֵינָנִי

וְכֵלָם יִגִּידוּ
כְּפֹה מְכֻשָּׁר וְכֻשָּׁרוֹנִי
רַק לְפֹה אֵף אֶחָד לֹא חָשַׁב עַל זֶה קֹדֶם
לְפֹה לֹא צָעֵקוּ
לְפֹה כֹּל זֶה לֹא בֵּין הַחַיִּים.

ממכתב המחבר אל אבי
פרידמן יבלח"א בתאריך
ט"ו בכסלו תשנ"ג:
"כולם נכתבו בק"ש על
רקע ארועים שונים, ובניהם
פטירת המורה לנגינה שלי,
חיילי צה"ל שנהרגו
בתאונות אימונים ובירי
חיילינו על חיילינו בלבנון
וסתם על המצב סביב
שיחות ה"שלוש"...."
(סידרה זאת כוללת גם את
השיר צבי)

קרית שמונה י"ט שבט תשנ"ג

(10.2.93)

לזכר קרוב משפחתי הרב הלל אונסדופר,

רב קיבוץ בית רימון, שנהרג

בתאונת דרכים אור לי"ח שבט תשנ"ג

בית הלל

הגִּזְלֵל נִסְתָּם

וְעִכְשָׁיו

אֵין כְּלוּם

וְהִלֵּל נִטְמָן

תַּחַת מַצְבוֹת וּלְבָנִים

טוֹבֵעַ

בְּלֵב כְּפוֹת סְרוּגוֹת וּשְׂבִיטִים

(וְקִרְיָנִית בְּלִקְוֵנִית אֲמָרָה בְּרִדִּיו

"אִישׁ אֶחָד נִהְרַג בְּתֵאוֹנַת דְּרָכִים

מְכוּנִית מוֹדָגָם סוּבְאָרוֹ סִטָּה

וְהִתְנַגְּשָׁה בְּסִמְיֹטְרִילָר, שָׁבָא

מִמוּל. נִהַג הַסּוּבְאָרוֹ נִהְרַג. נִהַג

הַסִּמְיֹטְרִילָר נֶעְצַר לְחֻקִּירָה.

וְהִלֵּל נִטְמָן שְׁנִית

כִּי בַּפְּעַם הָרֵאשׁוֹנָה

נִטְמָן בְּבוּר, שְׂאֵלָיו הִטְמִין יוֹסֵף.

אֵךְ הַפְּעַם לֹא סִפֵּר תוֹרָה

רַק עָטוּף בְּכִלְיָא

כְּשֶׁעָנְפִי בְּרוּשׁ נְעִים

בְּטָפוֹת הַנְּשֵׁם בְּשָׂדוֹת לְבִיא

...וְלֹא בְּגָדוֹת הַתְּעָלָה

וְהָאֱלֹפִים הַמְלֹוִים
שָׁבְאוּ מִקְרִית שְׁמוֹנָה וְאֵילַת
נִזְכְּרוּ בְיָמִים אַחֲרַיִם
(כְּשֶׁרַב מִבְּכָה) (בְּהִדְרַת פְּנֵיו וְשִׁנָּיו)
אֵיפֹה יִהְיוּ הַטְּלָפוֹנִים בְּלִילָה: "כָּאֵן
הִלֵּל מִבֵּית רַמְזֵן"
וְאֲנִי מִבְּכָה
בְּדַרְכֵי שְׁלִי
בְּלֵב אֱלֹפִים מִבְּכִים
אֵת כָּאֵב הַצִּיּוֹנוֹת
אֵת כָּאֵב הַתּוֹרָה
אֵת כָּאֵב גְּאוּלִּית וְחִמְשַׁת יְלָדֶיהָ
וְאֵת הַקְּטָל הַנְּמֻשָּׁךְ
בְּשִׂדָּה הַקָּרֵב, שְׁתַּפִּיל אֱלֹפֵי
חֲלָלִים...
הַכְּבִישׁ.

ערב יום הזכרון תשנ"ג

צְפִירָה
וְעוֹד שִׁיר
וְשִׁירִים עֲבָרִים שְׁכַל הַזְמַן שׁוֹקְטִים
נְשָׂאִים בְּפִי כָל
וְכֵלָם נִזְכָּרִים בִּימֵי הַבְּלוּרִית וְהַתְּאֵר
וְאִם דּוֹמַעַת
וַיִּלְדִּים שְׂאֵת אֲבִיהֶם לֹא הִפִּירוּ
שׁוֹמְעִים סְפוּרֵי גְבוּרָה עַל שְׁלַל קְרָבוֹת
וְזָרִים יִזְכָּר לְגִלּוֹתֵנוּ/
מְעֻטָּרִים קְבָרִים
אֵילָם בְּשִׁמוֹנָה בְּעֶרְבֵי נְשֻׁכָּה הַכֹּל
וְכֵלָם רוֹקְדִים.

אחרי ההלוויה באו חבריו מסניף "בני
עקיבא" בצפת לבית הוריו הי"ו. אחת
החניכות, שהדריכה עם מאיר הי"ד בסניף
לפני כארבע שנים, הביאה עמה מכתב,
אותו קיבלה לפקדון בתקופה ההיא.
מאיר הי"ד היה אז בן 16.
הוא כתב את המכתב הזה יותר לעצמו
מאשר לנמען כל שהוא. והוא מורה לנו
את השקפתו על הנופלים על קידוש ה'
במלחמה על הגנת הארץ.
למרבה הכאב, נתברר אחרי ארבע שנים
שמאיר הי"ד כתב מכתב זה על עצמו!

בס"ד

ירושלים,

ערב יום הזכרון התנש"א

ל...שלום!

את בוודאי מתפלאת מה המשועמם הזה מירושלים עושה ב12:15
בלילה אבל גם את מתפלאת, והרי במילא נתראה ביום
העצמאות, בכל זאת חיפשתי משהוא להעלות לפניו הרהורים
על יום הזכרון ומשמעותו בעיני, ולכן אני מקווה שאת לא כועסת
ושלא תזרקי את המכתב לפח בבקשה! חוץ מזה יום העצמאות
הוא יום משמח, אז למה להעלות אז מלנכוליות.⁶
בדיוק ב-8:00 בערב שמענו את הצפירה. היינו בחדר האוכל
וכולנו נעמדנו כדקה, על מנת להתייחד עם זכרם של חללי מערכות
ישראל, אותם גיבורים שציוו לנו את החיים⁷, הרהרתי לעצמי מה
זה בעצם, מי אנחנו בכלל, הרי כבר נפסקה ההלכה שכל אדם
יהודי, שמת בגלל שהוא יהודי מדרגתו מדרגת "קדוש"⁸, המדרגה

⁶ מלנכוליות- אורה נוגה ודיכאונית.

⁷ הביטוי: "במותם ציוו לנו את החיים" הוא ביטוי נפוץ הבא לתת משמעות
למוות גם למי שרוחק מתורה, אין לביטוי זה מקור במקורותינו. מאיר
הוטרד מכך שלביטוי כה נפוץ אין קשר למקורות וחיפש דרך כיצד
להקנות לו משמעות המתאימה למקורות.

⁸ גמ' בבא בתרא דף י' ע"ב, וברש"י ור"ג שם ובשו"ע יורה דעה ש"מ ס"ה.

העליונה ניתנת למתים על קידוש השם ועל מסירות נפש למען העם והארץ, ב שימים אלו צמודים אחד לשני. זוהי דרכה של היהדות: "ואראך תבוססת בדמיך, ואומר לך בדמיך חיי, ואומר לך בדמיך חיי"⁹ כן, אבסורד זה מלוונו לכל הדורות. אבל איזו משמעת מוזרה זו למות על הארץ, ואז לצוות עלינו את החיים? הרהרתי בשאלה הזו כשעתיים.

בשעה 10:00 הלכנו לערב זכרון בחדר הזכרון בישיבה, קרוב ל-30 בוגרים שכלה ישיבתנו "נתיב מאיר" וכל אחד עולם ומלואו החל מפעולת חוסאן בתשי"ז וכלה בשנת תשמ"ט, בחורים יקרים. שרנו שירים של יום הזכרון, והקרנו קטעים "נדושים" אך יפים כשלעצמם "מגש הכסף" – שוב את החייל והחיילת הסרי רוח החיים שמגישים את מגש הכסף, כן כמה מסירות נפש, קטעים ממכתבי יוני נתניהו הי"ד, תהילים פ"ג¹⁰ ו"יזכור".

מהר נשוב למחזות העצובים של אמהות מתיפחות על קברות בניהן וילדים על קברות אבותיהם יחפשו מנין בנרות לאמירת קדיש, כן זה נראה פלנטה אחרת והכל רק כחצי ק"מ מ"נתיב מאיר", בהר הרצל, כן, זוהי דרכה של הציונות.

ישבנו בחדר הזכרון ופתחנו ספרי זכרון, איזה אנשים גדולים, ביום יום הם נראים כילדים רגילים, פעילים ב"בני עקיבא", ב"עזרא" ואפילו ב"צופים הדתיים". מדריכים, הניכים, אוהבי טיולים, אבל כל אחד עולם ומלואו, לאחד שנרצח בהתקפת המחבלים על ישיבת "הגולן" פורסמה עבודת גמר בנושא "דינא דמלכותא דינא"¹¹, לאחר על העיר "ירושלים – היציאה מן החומות", אנשים ששקועים בחברה, אבל מאידך אנשים גדולים וצדיקים שאף במותם נקראים חיים, זה רק ממחיש לך מה שלמדנו בשבוע שעבר במסכת אבות!!

⁹ יחזקאל ט"ז ו', חז"ל דרשו פסוק זה על שני דמים, דם הפסח ודם המילה. האר"י תיקן להוסיף פסוק זה בהגדה של פסח בהמשך לפסוק "רבה כצמח השדה נתתיך" – שפירשו הריטב"א (על הגדה של פסח): "שהיו לעם גדול ורב כרובה וכצמח השדה, כי כל מה שגוזזין אותם צומחין יותר מאלהין".

¹⁰ נהוג לקרא מזמור זה באזכרה לזכר הנפלים ביום הזכרון.

¹¹ דבריו של שמואל בגמ' (גיטין דף י' ע"ב) ופירושו: שחוק שנחקה ע"י השלטונות (אפי' שלטון נוכרי) מקבל תוקף הלכתי למרות שאינו נובע ממקורות של תורה, ובתנאי שאינו סותר דין תורה. הספר עוסק במכלול הענינים הקשורים לקביעה זו, ומתי היא חלה ומתי לא.

"ושוב יום אחד לפני מיתתך"¹² וכי אדם יודע מתי הוא מת?! אלא התייחס יום למחרת כיום המיתה ונמצאת עושה תשובה כל ימי חיך¹³.

כן, לראות בני אדם שעוד כל חייהם היו פתוחים להם ומי יודע אולי האחד היה היום מנהל בנק, שני משפטן, השלישי סתם בן תורה והרביע ראש ישיבה וכו' וכו'...

כן, אנחנו צעירים, אבל כמה עברנו. הרי כל שניה שעברה היא זמן יקר ואני מפנה אותך למכתבי יוני, ב אחד ממכתביו בשנת 65¹⁴.

את רואה איזה אנשים גדולים מסתובבים בינותינו?! וכנראה שלזה התכוונו חז"ל "כל אדם חייב לומר בשבילי נברא העולם"¹⁵, כל בן אדם הוא עולם ומלואו¹⁶ ויש בני אדם שאת ייחודם הם ישאו איתם לעוה"ב, ויש כאלה שמתים לפני הזמן ואנו נזכרים כמה יחודיים הם, אלה במותם מראים לנו כיצד להתנהג. כן, יש שירים יפים ברדיו, פעם אחת בשנה מותר לרדיו לעלות כיתה. שירים עבריים יפיפיים, ואם שמת לב רוב השירים הם שירי מלחמות.

כן חמש מלחמות עברנו ואנשים מתו, אבל ודאי הם אותם אלה שהקב"ה רוצה לידו שהעולם הזה קטן עליהם והם צריכים קרבה אלוקית בעולם הנשמות¹⁷, אבל דווקא מהם יש ללמוד ארחות חיים גם מכאלה שהינם ריקים מתורה ומצוות, ק"ו לבני תורה אמיתיים. לראות אדם כמו ספי שאומן ז"ל¹⁸ אדם שקידש את ה' לא במרכאות, במעשים! להיות המג"ד הצעיר ביותר בצה"ל ולא לוותר על ערכים של תורה ומצוות.

¹² אבות פרק ב' משנה י"ג.

¹³ גמ' שבת קנ"ג ובהלל תשובה לרמב"ם פ"ז ה"ב.

¹⁴ מכתבי יוני, מכתביו של סא"ל יוני נתניהו הי"ד שנהרג במבצע אנטבה, יצא בהוצאת ספרית מעריב.

¹⁵ משנה בסנהדרין פרק ד' משנה ה'.

¹⁶ הרחבת הדברים בדברי הרב סולוביציק על התשובה עמ' 246.

¹⁷ "בקרובי אקדש" (ויקרא י' ג') וכן בשיר השירים רבה.

¹⁸ סא"ל יוסף חיים שאומן ז"ל בוגר ישיבת נחלים נהרג במלחמת שלום הגליל, היה בשעתו המג"ד המעיר ביותר בצה"ל בזכות כישוריו הצבאיים.

זכורני, אם אני לא טועה, שמעתי זאת מהרב עוזי קלכהיים הי"ו¹⁹ שרבים שואלים איזה דור מעולה היינו אם הרב קוק היה חי היום. ותירץ הרב קלכהיים שדווקא כשאדם מת מכירים אותו יותר ודווקא רק אחרי מותו פורסמו כתביו ורואים איזה אדם ענק הוא היה. זה רק מלמד אותנו החיים! וכנראה שהפרשנות של "במותם ציוו לנו את החיים!" אנחנו החיים צריכים ללמוד מן המתים ולהבין ערכו של אדם. ש"חביב אדם שנברא בצלם". ולהבין מהותה של קדושת החיים.

מחר נתאסף כולנו עם מגש הכסף, עם התורים השכולים ונזכור תמיד גאולת עם ישראל היא גאולה מתוך דם כפי שהיה ביציאת מצרים "אם כל הגאולות" וכפי שקורה בגאולה האחרונה "בדמיך חיי".

וה' יאמר לצרותינו די
בברכת מועדים לשמחה
ולגאולה שלמה
מאיר שנוולד

ג.ב.

יתכן והמכתב יתעכב,
מפני שאולי אשמור מחשבות אלה למגירה,
קבלי את התנצלותי מראש.

¹⁹ הר' עוזי קלכהיים ז"ל היה מגדולי תלמידיו של הרצ"ה קוק זצ"ל ומגדולי מלמדי משנתו של הר' קוק. הר' קלכהיים נפטר במהלך השנה.

קוי רקע ומקורות

קוי רקע ומקורות

ביאורים ומקורות

הקדמה:

עולמו הרוחני והעשיר של מאיר, ונטיתו לקרוא כל ספר בעל ערך-החל מהתנ"ך והספרות התורנית וכלה בספרות העכשווית-השפיעו עליו ועל לשון הכתיבה שלו. כיוון שחלק מהביטויים והמושגים בהם השתמש מאיר אינם מושגים השגורים בפייהם של כל הקוראים הפוטנציאליים, וכדי לאפשר הבנה של משמעות השירים שביטויים אלו מהווים יסוד להבנתם, חשנו צורך להוסיף מקורות והסברים על ביטויים ומושגים אלו ומשמעותם המקורית. בתחילת כל מובאה-מספר השורה בשיר, כדי להקל על העיון. מקורות תנ"כיים, תלמודיים או מדרשיים הובאו בציון מדויק של המובאות והמקורות מהם נלקחו (ומסומנים ב-): (פרשנות בגוף הטקסט תופיע בסוגריים. חלק מהשירים אינם מנותקים מהאירועים ההיסטוריים הסובבים, והם התיחסות מנקודת מבטו של מאיר על אירועים אלו. לכן הוספנו גם את האירוע שקרה בתקופת כתיבת השיר, ואשר נראה כי היווה המניע לכתיבת השיר וזאת כדי לשפוך אור נוסף והכרחי על השיר. כמובן, באם מאיר הוסיף בגוף השיר כי אירוע כזה או אחר היווה ההשראה לשיר, הוספנו את דבריו.

ריחוף:

הערה: ההערות של המחבר במקור, אבל לא הספיק להשלימן.

ג-3 – אורות הראיה – שיר אמונה

ג-6 – והארץ נתן לבי אדם – תהילים קט"ו ט"ז

ג-7 – לעבדה ולשמרה – בראשית ב' ט"ו

ד-1 – בסולם בית אל – בראשית כ"ח י"ג

לו:

עיתוי: השיר נכתב בתחילת תקופת לימודיו של מאיר בישיבת ההסדר

בקרית שמונה

3) קוץ ויתור – מונחים מהמסורה הקשורים לכתיבת ספרי-תורה, תפילין ומזוזות.

א. קוץ – באותיות מסוימות יש קווים דקים בקצות האותיות – כגון " ב' וכו' אם קוצה של אות נמחק ספר התורה פסול – מכאן נובע הביטוי

להקפדה על הפרט הקטן ביותר: הקפדה על קוצו של יוד.

ב. יתור – ע"פ המסורה חלק מהמילים נכתבות בכתיב מלא וחלק בכתיב חסר. המילים בכתיב מלא נקראות יתרות ושבתות חסר – חסרות. מתוך הבנה שאין מילים או אותיות מיותרות בתורה, חכמים למדו הלכות שונות ממילים או אותיות מיותרות ואפילו ממילים כמו "את" ו-"רק" כיוון שהפסוק בעל משמעות ללא מילים אלו: בבלי פסחים דף כ"ב עמוד ב'

4) כרבי עקיבא – בתלמוד מסופר כי כאשר קיבל משה את התורה מצא את הקב"ה יושב וקוש כתרים בראשי אותיות (שעטנ"ז ג"ץ). "אמר לפניו ריבונו של עולם, מי מעכב על ידך (הרי מה שכתבת – מספיק, ולשם מה אתה צריך להוסיף כתרים לאותיות? רש"י) אמר לו (הקב"ה למשה) אדם אחד יש, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות ועקיבא בן יוסף שמו..." בבלי מנחות דף כ"ט עמ' ב'.

8) וכל עוף היה נשרף – בתלמוד מסופר: "אמרו עליו – על יונתן בו עוזיאל: בשעה שהיה יושב ועוסק בתורה, כל עוף שהיה פורח עליו – היה נשרף" (שהיו מלאכי השרת מתקבצים סביבו לשמוע דברי תורה מפיו – רש"י): בבלי סוכה דף כ"ח עמ' א'. יונתן בו עוזיאל קבור, לפי המסורת בעמוקה שליד צפת.

12) הארי והארי"י – הארי שבתל-חי, המצבה לגבורת מגיני תל-חי ולדבקותם באדמת הארץ. קרית שמונה היא על שם השמונה שנפלו בתל-חי. הארי"י, רבי יצחק לוריא אשכנזי, פעל בצפת ובגליל בשנים 1569 ועד 1572 מעיקרי מפעלו, הטמעת תורת-הקבלה ברבדי החיים השונים, תיקון תפילות ומנהגי תפילה – כגון "קבלת שבת" ואיתור קברי תנאים ואמוראים שפעלו או נקברו בגליל.

פלאות לילה:

עיתוי: כשלושה חודשים אחרי תחילת הלימוד בישיבה.

3) שני כיתי עדים – סוגיה בתלמוד הבבלי העוסקת במקרה: אשה הטוענת כי בקשה גט מבעלה דרך שליח, ובעלה נתן לה גט ע"י שליח – אלא שבגלל גזירת ה"שמד", קרע השליח את הגט מיד ולא נשאר הגט לאשה. יש צורך בעדים "שראו" כי האשה שלחה את השליח ועדים "שקיבל וקרע" השליח את הגט ולפיכך איננו מצוי ביד האשה: בבלי גיטין דף ס"ג עמ' ב'.
מסכת זו למד מאיר בתקופה בה נכתב השיר.

12) ועל אותיות אלף בית – המדרש מספר כי "העולם נברא בתחילה ב- (אות) ב' (בראשית ברא) ואחר כך ב- (אות) א' (אלוקים): בראשית רבה פ' בראשית.

בתורת הקבלה יש הרחבה של נושא זה.

20) אביי ורבא ורבינא ורב אשי – שמות אמוראים בבליים חשובים. לעיתים נקרא התלמוד "הוויות אביי ורבא": בבלי סוכה דף כ"ח עמ' א'. רבינא ורב אשי תלמידו – חתמו, ע"פ המסורת, את התלמוד הבבלי בשנים 420-425 לסה"נ: בבלי בבא מציעא דף פ"ו עמ' א'.

21) בני רב פפא – בסיום מסכת נושא הלומד תפילה להטמעת התורה, ושלא תשכח המסכת הנוכחית ושאר לימודו ממנו ומזרעו. בתפילה זו מוזכרים כל שמות בני ר' פפא.

טיול:

עיתוי: השיר הזה נכתב בערך בתקופת "פלאות לילה".
"באותו זמן לא היה לי חברותא בערב, והשירים מנעו את המשבר שמשמש ולשמחתי לא בא": מאיר כתב זאת על הדף עליו כתב את השיר...

10) יהודיה – נחל היהודיה שברמת הגולן.

8) אוצר הספרים – כיוני לספריה של הישיבה.

נופי גן עדן:

3) ואת עירום ועריה: (מהמצוות, רש"י), יחזקאל ט"ז ז'.

6) אִיָּה: בראשית ג' ט'.

7-10) בידעו היכן אתה – פירוש במשמעות זו מיוחס לר' שניאור זלמן מלאדי – בעל ה"תניא": "וכי הקב"ה לא ידע איה הוא האדם? פירוש הפסוק הוא שבכל זמן קורא ה' לכל אדם ואומר לו איכה? איה אתה בעולם? ...הרי חיית כך וכך שנים – מה עשית בשנותיך, האם היטבת למישהו?": מובא בספר סיפורי-חסידים לר' ש.י. זוין פרשת בראשית סיפור 4.

10) הנפוצו מעינותיך – ביטוי זה מיוחס לר' ישראל בעל שם טוב – מייסד תנועת החסידות (הבעש"ט).

11) נהר פרת – הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו "העמק דבר" דורש בהרחבה את שמות נהרות גן העדן לפי סוגי התנהגות של בני אדם (ושכרם בגן עדן).

"פישון – רוב בני האדם לפי ערכם... , גיחון – שפל וכפוף לדעת אחרים... ,
חדקל – שראויים להנהיג את הציבור... , פרת – האדם הדבק באלוקיו..."
מקור נוסף הוא בעל "מאור ושמש" – רעיון דומה : בראשית ב' י"א.

(19) "ואד יעלה" – "...ואדם אין לעבוד את האדמה.ואד יעלה מן הארץ..."
: בראשית ב' ה'ו'.

ישבתי נוגה:

הערה : שיר זה, בלי כותרת ותאריך, כתוב על צידו השני של דף קרוע,
עליו רשם המחבר סדרת משימות לימי חופש פסח, כנראה בתשנ"ב.
הכתב צפוף, ושני חלקי השורה מופרדים בקו נטוי /. במקביל לשיר הכתוב
בעט, נרשמה בעפרון מנגינה בהברות "דו-רה-מי". אבל מיקצב המנגינה, 6
תווים בשורה, לא מתאים לשיר שממולה.

במיהתי לציון:(מילות הפתיחה – השיר בלי כותרת)

(13) "על כן יעזוב" – בראשית ב' כ"ד.

עצים כרותים שוכבים:

הערה : ההערות של המחבר במקור, והמספור לפי סדרם הכרונולוגי של
המקורות .

ועתה מוקשים סרבים וסלונים:

הערה : נופי הגולן – נופי קרבות זרועים שדות מוקשים, סלעי בזלת
שחורים, אנדרטאות ו...קוצים. קשה להתעלם מהקוצים הגדולים בשדות
הפתוחים ובשטחי המרעה – בעיקר בקיץ. הצירוף שבין שדות המוקשים,
סלעי הבזלת והאנדרטאות – מהווים משל להסכם של שלום אוטופי בין
ראשי ממשלות מישראל למנהיגים ערבים, תוך התעלמות משלטי
האזהרה שעל הגדרות.

(6) סרבים וסלונים – שמות קוצים המופיעים בתנ"ך.הסילון הוא שיח
קוצני שקוציו קשים מאוד (משמשים אצל הבדואים לניקוב עורות).
השימוש התנכ"י בביטוי הוא סמל לנוגש ומציק – בנבואה על חורבן צידון
אומר הנביא : "ולא יהיה עוד לבית ישראל סלון ממאיר וקוץ
מכאיב": יחזקאל כ"ח כ"ד.

הנביא משתמש בביטוי זה לגנאי לבית ישראל – אשר במקום להקשיב
לאזהרות על חורבן אפשרי, ממשיכים בדרכם – ותוקפים ומקניטים את
הנביא : "כי סרבים וסלונים אותך ואל עקרבים אתה יושב" : יחזקאל
ב' ו'.

זית:

עיתוי: השיר נכתב בתחילת תקופת לימודיו של מאיר בישיבת ההסדר בקרית שמונה.

17) למאור ולמשחה – השמן המופק מהזיתים בנוסף להיותו מקור למזון, משמש כשמן ל"מאור" וכשמן "משחה".

א. מאור – להדלקת הנרות במנורה אשר במשכן ואח"כ

במקדש:

שמות כ"ז כ"א, ויקרא כ"ד ב"ד'.

ב. משחה – בעת הקדשת כלי המשכן והמזבח לתחילת עבודתם,

נמשחו הכלים בשמן המשחה: שמות כ"ט ל"ו, שמות מ' ט"ט-ט"ו.

הכוהנים נמשחו בשמן בעת תחילת כהונתם: שמות כ"ט א'-ז'.

המלכים נמשחו בשמן בעת הכתרתם: 1) שאול: שמואל-א' י' א'. 2)

דוד: שמואל-א' ט"ז י"ג.

3) שלמה: מלכים-א' א' ל"ט. ועוד...

18) ארץ הזית – עץ הזית הוא בין הנפוצים (אם לא הנפוץ ביותר) בעצי

הפרי שבארץ ישראל. הזית נחשב לאחד המינים שגשגו בהם ארץ

ישראל: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון,

ארץ זית שמן ודבש": דברים ח' ז'-י'.

במשעול:

5) לא כי כולם הולכים – בניגוד לרעיון שבשיר "ללכת וללכת כי כולם

הולכים".

9) אל המקום אשר אמר – ביטוי זה מופיע בעקידת יצחק פעמיים:

בראשית כ"ב ג' וכן בראשית כ"ב ו'-ט'.

15) לך לטובתך – "לך לך – להנאתך ולטובתך (על בסיס בבלי ראש-השנה

דף ט"ז עמ' ב')": רשי"י על הפסוק בבראשית י"ב א'.

הערה: על הקישור בין "לך לך... אל הארץ" ובין "לך לך" של העקידה וכן

על בדידותו של אברהם עבד ה' עמד הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו "העמק

דבר" י"ב א'.

17) גדילי פתיל תכלת ולבן – פתילי הציצית.

20) בשור ופר – הפר הוא קורבנו של הכוהן הגדול – לכפר על עצמו. זהו הקורבן הפותח את סדר העבודה בבית המקדש ביום הכיפורים (מקדימה אותו פעילות התמיד – היום יומית – קורבן התמיד של שחר, המנחה והטבת הנרות).

21) קולו של שופר – "הולך וחזק" – במתן תורה: שמות י"ט וכן שמות כ' ט"ו.

21) אל ההר – אל הר סיני – לקבל את התורה

הגדר בברטעה:

"נוכחים נפקדים": דוד גרוסמן, הספרייה החדשה הוצאת הקיבוץ המאוחד 1992 בפרק 3 תיאור על הכפר ברטעה בואדי ערה.

צבי:

הערה: לשימוש בצבי בהקשר זה משמעויות רבות:

- א. ארץ הצבי – כינוי לארץ ישראל. על הפסוק בירמיהו "ואתן לך ארץ חמדה, נחלת צבי, צבאות גויים..." שואל התלמוד: "למה ארץ ישראל נמשלה לצבי?...": בבלי כתובות דף קי"ב עמ' א'.
- ב. הצבי ישראל על במותיך חלל – קינת דוד על מות שאול ויונתן בקרב בגלבע – פרק תנ"ך שמוקרא באזכרות לחללי-צה"ל: שמואל ב' א' י"ט. מהתקבולת בין "הצבי – על במותיך חלל" ובין "איך נפלו גיבורים" לומדים חלק מהפרשנים שהכוונה לצבי ממש – "הצבי הזריז גם הוא נהרג": רש"י ור' ישעיה (חלק מהפרשנים מיחסים את הצבי בקינה לארץ הצבי – ארץ ישראל: הרלב"ג, מצודת דוד, מצודת ציון וכו': שמואל-ב' א' י"ט).
- ג. שכבת הגיל של מאיר בתנועת בני-עקיבא (השבט) נקראת "הצבי" ע"ש פיסקה מהפיוט "האדרת והאמונה" – "הצבי והצדק לחי עולמים" (יש נוהגים לאמר פיוט זה בכל שבת וחג, ויש האומרים אותו בימים נוראים ובהקפות של שמחת תורה).
- ד. הנביא ישעיהו משתמש במילה צבי, כביטוי של פאר, כבוד, הדר ויופי למשיח ולעם ישראל ביום הגאולה: "ביום ההוא (יום הגאולה) יהיה צמח ה' (המשיח/הצדיקים) לצבי ולכבוד – ופרי הארץ לגאון ולתפארת": ישעיהו ד' ב' וכן ישעיהו כ"ד ט"ז וכן ישעיהו כ"ח ה'.

3) מעל הצוק – השעיר לעזאזל שנועד לכפרת עוון עם ישראל ביום הכיפורים, שולח מעל הצוק: משנה מסכת יומא פרק ו' משניות ה'ו'.

4) איברים איברים – גם ביטוי זה מגיע מהשעיר לעזאזל: "מה היה עושה? (המשלח את השעיר) חולק לשון של זהורית, חציו קשר בסלע וחציו קשר בין שתי קרניו (של השעיר) ודחפו לאחוריו. והא מתגלגל ויורד, לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים...": משנה מסכת יומא פרק ו' משנה ו'.

6) והשני מלבין – סימן של כפרה – "לשון של זהורית (אדומה) היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע השעיר למדבר, היה הלשון מלבין שנאמר "אם יהיו חטאיכם כשנים – כשלג ילבינו": משנה מסכת יומא פרק ו' משנה ח'.

13) וגם שאין כל כיוון – גם בשיר "אחרי פטירה" שורה 11.

16) ומאי שם צומח צבי – על הפסוק "מיום ההוא יהיה צמח ה' לצבי" (ישעיהו ד' ב') מפרש בעל "מצודת דוד": "רצה לאמר, אחר שיתמרק עוון ישראל בקושי ובמרבית ייסורים אז תהיה גאולה שלמה...".

כלב:

עיתוי: השיר נכתב שבועות אחדים לפני גיוסו לצבא.

1) בדרכי לחברון – התלמוד דורש על הפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (במדבר י"ג) " אמר רבא: מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים, והלך ונשתטח על קברי אבות. אמר להן: אבותיי, בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים": בבלי סוטה דף ל"ה עמ' ב'.

5) דרך כוכבי – "דרך כוכב מיעקב": במדבר כ"ד י"ז.

6-7) עלתה קרני/עלץ ליבי – ביטויים מתפילת ההודיה של חנה: שמואל-א' ב' א'.

הערה: על הקשר שבין תפילת ההודיה של חנה ולאבות – אברהם, יצחק ויעקב, עומד הגר"א מווילנא בפירושו על הפסוק – זה יצחק...רחב פי – זה יעקב...".

10) את יעקב – בראשית נ' י"ג.

11) בדרך קבר את רחל – בראשית ל"ה י"ט

12) את יצחק – בראשית מ"ט ל"א.

13) שנעקד – בראשית כ"ב ט'.

13) ונעקד ארבעים שנה – בראשית כ"ה כ'-כ"א.

14) את אברהם – בראשית מ"ט ל"א.

14-15) העברי – בראשית י"ד י"ג, המדרש מספר שם כ"ח נקרא שמו עברי "שכל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד": בראשית רבה פרשה מ"ב.

16) שבגיל שלוש – המדרש מספר: "בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו": בראשית רבה פרשה ל'.

19) יה הושיעני – "יהושע כבר ביקש עליו משה רחמים שנאמר ויקרא: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע – יה יושיעך מעצת מרגלים": בבלי סוטה דף ל"ה עמ' ב'.

לכה דודי:

עיתוי: בשירותו הצבאי, נשלחה פלוגתו לאבטח את הגדר שנבנתה ליד רצועת עזה ובשבת בוצע מארב ללכידת מסתננים.

2) ספארי – משאית תובלה שהוסבה להסעת חיילים בצורה מאובטחת.

5) מ.ק. 77 – מכשיר קשר.

7) ואינך מדליק – במארב אסור להדליק אור שלא יזהו את מקומו.

תרח"ט:

עיתוי: בשירותו הצבאי, בחורף תשנ"ה 95 ביצעה חטיבת "גבעתי" תרגיל חטיבתי (תרח"ט) בנגב.

1) ורוד, צהוב, לבן, ירוק – צבעי הצמחייה החורפית באזור התרגיל.

5) וכיתתו – ישעיהו ב' ד' תיאור של השלום האידיאלי באחרית הימים.

7) ציר אביחיל – שם כביש מסוים במפת קוד.

11) סימלו של אהרון – אהרון הוא סמל לאדם רודף שלום: משנה מסכת אבות פרק א' משנה י"ב. אהרון הוא גם סמל להתנהגות אנושית

אידיאלית. הצורך הקיומי הפך את כלי המשחית – שלכאורה סותר את דרכו של אהרון – לסמלו של אהרון.

13) כבשת הרש – בהשאלה משמואל-בי' י"ב ד' – ההכנות למלחמה והמלחמה עצמה, הורסות את הנוף ושמורות הטבע המצומצמות ממילא.

אחרי פטירה (שם זמני):

איגור גרודין היה מורו של מאיר בשנים האחרונות בקונסרבטוריון, וגם בהיותו בישיבה בקרית שמונה המשיך ללמוד אצלו. האיש נפטר באופן פתאומי ומותו נודע למאיר באקראי.

דורון שורשן:

4) אדמת דיר אל בלח – כפר דרום הוקמה באדמת דיר אל בלח, שנקנתה בסביבת שנת 1920 ע"י פרדסן יהודי.

15) המצבה בצל התמר – מתייחס כנראה למקום קבורת אבשלום פיינברג, שנרצח ונקבר באזור זה.

רשמי מסע:

הערה: בתאריך כ"ט בתשרי תשמ"ט, 31.10.88, הוצת אוטובוס שנסע מטבריה לירושלים במרכז יריחו. רחל וייס ושלושה ילדיה והחייל דוד דלרוזה, שניסה להצילם, נשרפו בפיגוע זה.

בית הלל:

הערה: הרב הלל אונסדורפר, נצר לרבנים מהונגריה, היה חייל "הסדר" במלחמת יום הכיפורים. יחד עם מגיני "מוצב המזרח" נלקח בשבי, כאשר ספר בידיו, וכך צולם ע"י שוביו המצרים.

16) בבור שאליו הוטמן יוסף – בראשית מ"א י"ד.

18) בכליבא – בבלי מועד קטן דף כ"ז עמ' ב'.

... מאיר קרא : שלום חברה - להתראות , נופף
בידו , ואז אירע פיצוץ עז , וכמו כדור - אש גדול
הסתיר אותו מעיני . אחר כך לא ראיתי אותו יותר ...
(מתוך תיאור של חבר - על נסיבות מותו של מאיר ...)

מאיר שנולד

צפת - כ"ט כסלו תשל"ה 13 דצמבר 1974

כפר דרום - ט' ניסן תשנ"ה 9 אפריל 1995

התחנך בצפת בכיתות היסוד בין השנים - תשמ"א - 1980 ו- תשמ"ח - 1988 .

התחנך בישיבת בני - עקיבא "נתיב - מאיר" בירושלים בין השנים - תשמ"ט - 1988 ו- תשנ"ב - 1992 .

בוגר האקדמיה למוסיקה ומחול ע"ש "רובין" בירושלים .

חניך , מדריך ופעיל בתנועת הנוער "בני - עקיבא" .

תלמיד ישיבת ה"הסדר" בקרית - שמונה .

שירת כלוחם בחט' "גבעתי" במסגרת ישיבות ה"הסדר" .

נפל ליד כפר - דרום , בפיצוץ מכונית - תופת ליד האוטובוס בו נסע בעת מילוי תפקידו -
ט' ניסן תשנ"ה 9 אפריל 1995 .